

481.75

P199i

pt.4

cop.2

UNIVERSITY OF
ILLINOIS LIBRARY
AT URBANA-CHAMPAIGN
CLASSICS

Digitized by the Internet Archive
in 2013

Papyri Londanæ

INSTRUMENTA GRAECA PVBLICA
ET PRIVATA

E PAPYRIS PRIMVM EDITA

DISSERTATIO INAUGVRALIS
QVAM AD SVMMOS
IN PHILOSOPHIA HONORES AB AMPLISSIMO
PHILOSOPHORVM MARPVRGENSIVM ORDINE
RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

GEORGIVS SPIESS
MARPVRGENSIS

MARPVRGI CHATTORVM MCMXIV
TYPIS B. G. TEVBNERI LIPSIENSIS

Dissertatio ab amplissimo philosophorum ordine referente
CAROLO KALBFLEISCH
probata die XIV mensis Decembris anni MCMXII

Hoc opusculum III tabulis auctum prostat in aedibus B. G. Teubneri Lipsiensis
sub titulo
„PAPYRI IANDANAE cum discipulis edidit Carolus Kalbfleisch, fasciculus IV“

481.75
P199i
pt 4
cop. 2

Lasius

9 Dec 21 A.M.F.

13 May 29. 7 days

MATRI OPTIMAE

unacc

Instrumentorum Graecorum publicorum et privatorum, quae continentur papyris Iandanis, alteram partem addito rescripto Latino edendam mihi tradidit Carolus Kalbfleisch, praeceptor meus carissimus, qui et in agnoscendis et in explicandis papyrorum lectionibus summa benignitate me adiuvit. Gratiam debeo magnam etiam Udalrico Wilcken et Friderico Oertel, qui consulenti mihi de rescripto illo benevolentissime doctrinam suam atque operam commodaverint. Accedit quod Wilcken nuper quoque, cum ad philologorum conventum Marpurgum venisset, nonnullas expedit difficultates, quas ut evinceremus nostris viribus non contigerat.

Hae quoque chartae collectionis Iandanae, quam propediem Gissam migraturam esse dolemus, emptae sunt per societatem quae vocatur *Deutsches Papyrskartell*, vitreis inclusae ab Hugone Ibscher.

Notis compendiisque eisdem usus sum quibus praecedentium fasciculorum editores Schaefer, Eisner, Spohr; numeri continuantur.

INDEX

		p.
52	(P. 41) Instrumentum divisionis (a. p. Chr. 96)	129
53	(P. 25) Libellus querulus (a. 96/8)	131
54	(P. 94) Venditionis instrumentum (ca. med. s. II)	135
55	(P. 144) Index hominum (s. II)	137
56	(P. 48) Ratio accepti auri coronarii (s. II)	138
57	(P. 66 ^r) Ratio vectigalis colonis publicis impositi (s. II).	142
58	(P. 66 ^v) Ratio tributorum (s. II).	142
59	(P. 97) Apocha portorii (s. II)	143
60	(P. 20) Formula (s. III/IV).	144
61	(P. 163) Ratio torcularia (s. IV).	145
62	(P. 36) Pigneratio puellae ingenuae (s. VI)	146
63	(P. 8) Ratio reddituum magni possessoris (s. VII in.).	148
64	(P. 65) Ratio expensorum (s. VII)	152
65	(P. 30) Index hominum (s. VII)	153
66	(P. 31) Apocha καταβολῆς (s. VII/VIII)	154
67	(P. 63) Ratiuncula (s. VII/VIII)	154

APPENDIX LATINA

68	(P. 103) Rescriptum (s. II)	156
68 a	(P. 116) Frustulum (s. II).	158
68 b	(P. 161) Inscriptio epistulae (s. V/VI)	158

INSTRUMENTUM DIVISIONIS

(P. 41)

m. Iul. vel Aug. a. p. C. 96

10,5 × 17,2 cent.

Haec charta omnium quae hoc libello continentur una et tempus et locum quo scripta est asservavit. Theadelphiae in vico Themistae regionis, qui nunc est Harit (cf. Grenfell-Hunt, *Fayûm Towns* p. 51 seq.) exarata est mense Caesareo, qui est Μεσορή Aegyptiorum, anni p. C. 96.

Argumentum certe cognoscitur, quamquam papyrus maxime lacerata est: διαρρέσεως est instrumentum ¹⁾, quo Mysthas et Onnophris Maronis filius ²⁾ certas quasdam aquas inter se dividebant, dum sibi maneret conductio. Quae fuerint aquae non iam intellegi potest, praesertim cum deleta sit vox illa post ὑποκειμένων l. 9.

Ἐ[τ]ους πεντεκαδεκάτ(ου) ἀντοκράτ(ορος) Κα[σ]αρος
 Δομ[ε]τιαν[ο]ῦ [Σε]βαστοῦ Γερμανικοῦ μηνὸς Καισαρείου
 [. . .] ἐν Θεαδελφείᾳ [τ]ῆς Θε(μισ)του μερίδος [[μερίδος] τ[ο]ῦ Ἀρσιν[ο]ῦ[ι]του]
 νο[μο]ῦ. Ὁμολογοῦσιν ἀλλήλο[ι]ς Μ[υ]σ[θ]ῆ[α]ς [. . .] ἡ-
 [ρ]ους ὥ[σ] ἐτῶ[ν] τριάκοντα πέντε [ο]ὔλη [δ]ακ[τ]ύ[λ]ω μ[ικ]ρῶ
 [χειρὸ]ς ἀρ[ισ]τεράς καὶ Ὀννώφρεις Μάρωνο[ς] ὡς [ἐτῶ]ν τριά-
 κο[ντα] οὔλη δ[α]κτύλω μικρῶ χ[ει]ρὸς ἀριστεράς —
 δ[ι]ε[μ]ο[ρ]ῆ[σ]θα[ι] πρὸς ἑαυτοῦ[ς] ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐφ' ὃν
 χ[ρό]νον μετ[ε] ἁ[ν]τῶ[ι]ς ἢ τῶν ὑποκειμένων . . . [. . .] μί-
 σ[θ]ω[σ]ις ἀπὸ [τ]οῦ εἰσιόντος ἐκ[α]δεκά[τ]ον [ἔ]το[ν] α]ντοκράτ(ορος)]
 Καίσαρος Δομ[ι]τιαν[ο]ῦ Σεβ[ασ]τοῦ Γερμα[νικοῦ καὶ]
 Λε[ο]γχα[ρί]ου τὸν [μὲν Μ]υσ[θ]αν εἰς τὸ ἐπιβά[λλ]ον
 ἀντ[ὶ] (ἡμισυ) μέρος [τὸ] Ἄρωνα λεγόμενον ἀπὸ τοῦ ἐνότος
 διαβάτου εἰς τὸν νότον μέχει παλαιοῦ ἐκβλύ[σ]-
 ματος λεγόμενον Φ. ιαρορι[. . .] πα[. . .] ιαν[. . .] [. . .]
 [. . .] . . . κα[ὶ] . . . [. . .] . . . , τὸν δὲ Ὀννώφριν [δμοίως]
 λελογ[χ]εῖν[αι] εἰς τὸ κα[ὶ] ἀντ[ὶ] ἐπιβά[λλ]ον (ἡμισυ) μέρος . . .]

1) De his vide Gradenwitz, *Einführung* p. 69 seq., Mitteis, *Grundzüge* p. 270 seq., comparari potest exemplum BGU 234.

2) Putaverim eundem esse qui memoratur P. land. 27, 2; 28, 2; supplendum igitur erit P. land. 28, 24 δακτύλω μικρῶ [χειρὸς ἀριστεράς].

καὶ ἐκ τοῦ προ[ὸ]ς λίβρα μέρο[ο]υς ὄλων τῶν μ. .[. .].[ ]
 λ[.]υ[. . .]. δα[. .] καὶ ἐκ τοῦ πρὸς νότον μέρους Ἀδαμασί[ ]
 20 λερομένον, λιβὸς διόρουγος Π. . .[. . .] κα[λ]ι .]βαβ.[ ]
 διόρουγος, νότου. [. .]υ[τους Ἡρακλείδου τοῦ Π[.]ι. . . . .[ ]
 καὶ ἕτερον μέρο[ος] Μυὸς λ[ε]ρομέ[νο]υ νο.[ ] ,
 β[ο]ρ[ο]ρᾶ .[. .].[. .].π[. . .]ς γῆ, λιβὸς λιβικῆ δ[ι]όρου[ξ]
 φόρο[ο]υ δραχμῶν [ἐκατὸν] ξίκοσι ᾗ[ς] καὶ . . .[ ]
 25 [M]υὸς [. .].[ ]

1 και[σ]αρ^{ος} P   2 γεμανικον tam neglegenter scriptum est, ut singulae litterae vix possint distingui, cf. P. Iand. 33, 10 19 20 3 9^[—] P 61. Ὀννώφρις 8 l. διηρησθαι 9 l. μενεῖ 10 εκ[δ]εκατον P 13 5 P 14 l. μέχρι 20 21 l. διώρουγος 23 l. διῶρουξ

2 Mensem Caesareum esse Μεσορῆ Aegyptiorum docent papyri, in quibus ambo nomina leguntur, cf. exempla quae collegit Hohmann, *Zur Chronologie der Papyrusurkunden* (1911) p. 69, qui annotat nomen Καισάρειος pro Μεσορῆ legi ab anno p. Chr. n. 41 saepius, non iam a medio fere saeculo II.

4 Μύσθας supplendum esse docet l. 12; multo saepius legitur Μύσθης. Notatu dignissimum est, quod semper genitivus est Μύσθου neque usquam legitur Μυσθᾶ vel Μυσθᾶτος; semel modo inveni Μυσθᾶι P. Fay. Ostr. 7, 1.

8 διειρησθαι: sic scriptum semper fere legimus perfectum compositorum verbi αἰρέω, a primis Lagidarum temporibus, cf. Crönert, *Memoria Gr. Herc.* p. 38 n. 2, Mayser, *Gramm.* p. 127. Formam διηρησθαι non inveni nisi P. Flor. 50, 118; Lips. 26, 6; Strassb. 29, 4; Oxy. III 503, 5. ἐπὶ τοῦ παρόντος i. e. *nunc* (cf. Witkowski, *Epist. priv. Graec.*, ed. II p. 171) mirum in modum abundat, cum legamus in eis quae sequuntur ἀπὸ τοῦ εἰσιόντος ἐκαυδεκάτου ἔτους. Invenitur haec formula etiam in aliis eiusdem generis instrumentis: P. Teb. 382, 3; Oxy. III 503, 5. ἐφ' ὅσον χρόνον μενεῖ: idem legimus P. Class. Philol. I p. 169, 9; BGU 234, 6 (cf. Wileken, *Arch.* IV p. 174). Differt ἐφ' ὅσον χρόνον βούλει κτ., cf. Waszyński, *Die Bodenpacht. Agrargeschichtliche Papyrusstudien* (1905) p. 91.

13 Accipit Mysthas partem, quae Ἄγων nominatur, ex loco, quo transitum praebet, ad meridiem versam usque ad antiquam derivationem.

14 Vocem διάβατον non norunt lexica; nisi quod Du Cange in Gloss. med. aevi Graec. habet διάβατα. Primum hic legitur ἔκβλυσμα quoque vox, eadem significatione atque ἐκβλυσις, qua semel usus est Origenes (cf. Sophocles Lex. s. v.), his Eustathius (cf. Stephani Thes. s. v.). Hac in papyro videtur significare locum quo emanat minor aqua e maiore.

20 διόρουγος: de orthographia cf. Crönert, *Mem. Hercul.* p. X, adde P. Iand. 26, 10.

25 Post hos mutilos versus perierunt verba quibus se βεβαιώσειν τὰ ὁμολογημένα spondebant et subscriptiones Mysthae et Onnophris et scribarum graphae notae.

53

LIBELLUS QUERULUS

(P. 25)

ca. a. p. Chr. 96/8

41 × 21,5 cent.

Haec charta, cum misere lacerata sit, multas quas nondum supplevi lacunas exhibet, neque tamen ita deleta est, ut quod sit argumentum, perspicui nequeat. Satis magnam fuisse chartam ostendunt fragmenta quae exstant trium columnarum, quarum prima septemdecim versuum fuit, sedecim altera. Scripta videtur temporibus Nervae (cf. col. I 1) vel paulo post, cui rationi favet et scripturae modus et qui memorantur praefecti: C. Septimius Vegetus, M. Mettius Rufus, C. Petronius Secundus.

Libellum querulum fuisse ut concludamus, monet vox, quae saepius legitur, *ὑπέγραψεν*. Hac enim proprie significatur subscriptio¹⁾, qua magistratus libellos ad se datos diiudicat aut alii magistratui diiudicandos mandat, cuius rei exemplum velim conferas BGU 5, II 17 καὶ ὑπογεγράφθαι αὐτὸ (scil. τὸ ἀναφόριον) ἔντυχεῖν τῷ στρο(ατηρῶ), 168, 19seq. καὶ ὑπέγρα-[ψας ἐντ]υχεῖν. . ., 614, 18/9 καὶ ἔτυχ[ον ὑπογραφῆς] οὕτως ἐχούσης '[κε] χοῖακ λ Εἰ τι δίκαιον ἔχεις, [τ]ούτῳ χρῆσ[θαι] δύνασα[ι]'.²⁾ Videtur igitur agi de causa, quam ut diiudicarent omnes qui commemorantur praefectos adiit qui libellum conscripsit. Atque servatam esse puto Petronii sententiam col. II 5 lacunis illam quidem vitiatam et Mettii Rufi, quam legimus col. III 7 Ε[ἰ] μὲν χρόνος ἐστίν, ἀπολύω κτλ.

Cum autem ἀπολύειν sit *solvere, liberare*³⁾ aliquem onere quodam, ut adhibitam videmus vocem P. Fay. 106, 16seq. καὶ κελεύσαι ἢ[δη με] ἀπολυθῆναι τῆς χρείας, P. Amh. 94, 18 ἕως οὗ ἀπολυθῶ τῆς γεωρ[γίας] κτλ., et postea legamus col. III 7 τὸ μεμισθω[μένον], non dubitabimus sumere petiisse eum qui dabat libellum, ut liberaretur conductione. Neque puto erraturos nos esse referentes hanc conductionem ad agros qui nominantur δημόσια ἐδάφη col. II 6. Quo nomine comprehendi solent agri optimi (γῆ ἐν ἀρετῇ vel ἐνάρετος), qui conductionis specie tribuebantur colonis publicis.⁴⁾ Horum condicionem miserrimam⁵⁾ fuisse constat: permagnum

1) cf. Mitteis, *Grundzüge* p. 38seq. — De sensu qui est *subscribere aliquod pactum* conferas Gradenwitz, *Einführung* p. 142seq., Mitteis, *Grundzüge* p. 56seq.

2) cf. etiam BGU 180, 28; 582; 614, 18.

3) De usu verbi eiusque synonymis cf. Meyer, P. Giss. I 3 p. 14, de altera verbi notione quam in chirographis Byzantinis invenimus cf. Mitteis, *Grundzüge* p. 89.

4) cf. Rostowzew, *Studien zur Geschichte des römischen Kolonates* (= *Arch., Beiheft 1*) p. 131 n. 1.

5) *ibid.* p. 164seq., quem sequar in hisce rebus tractandis.

ἐκφόριον pendere debebant neque ullo modo desistere agris eis licebat, si maiore tributo premebantur. Huc accedebat, quod certum conductionis tempus non erat, sed unoquoque anno nova locatione, cui διαμισθωσις nomen erat, et tributum et ager mutari poterat. Qua re saepius efficiebatur, ut coloni agros longe ab ipsorum vico remotos colerent.¹⁾ Quae cum ita sint, quoniam coloni officio astricti nulla ratione solvi possunt, apparet colonum non fuisse eum, qui scripsit libellum, aliterque explicanda esse verba: δημόσια ἐδάφη. Quod ut faciamus, monemur etiam voce [ἐπίθ]εμα, quam legimus col. II 6. Scilicet δημόσια ἐδάφη praeter bonos interdum nominantur agri minoris pretii, qui locabantur ἐξ ἀξίας, id est tributo quod pretio aptum erat, neque his in locationibus certum tempus deerat. At tamen hac quoque in ratione magnis molestiis gravabantur conductores, cum, si ἐπιθεμα factum erat, id est, si quis maius tributum se soluturum esse promiserat, is qui conduxerat expelleretur aut, si nemo erat qui conducere agros vellet, is qui tenuerat cogereetur perseverare. Cogitari potest idem accidisse petenti, coactum eum esse colere agrum praetermisso iam tempore conductionis, qua de causa eum a Septimio Vegeto praefecto, deinde a Mettio Rufo petiisse dixeris ut liberaretur. Ac Mettium quidem Rufum non absolvisse eum nisi certa condicione demonstratur verbis col. III 7: Ἐ[λ] μὲν χρόνος ἐστίν, ἀπολύω, quae condicio cum locum habere non videretur, postea Petronium Secundum praefectum adiit. Haec fere si statuerimus, valde dolendum esse intellegemus, quod tam deleta est charta, ut singula perspicere non iam possint.

Col. I: Agnoscitur in exitu l. 1 N]έρουα, l. 2 χρόνων, l. 4 χρόνον, l. 13 γ]εωργ[γ. ., l. 16 το]ῦ ἐνιαυτοῦ ὑπέ[γρφα]ψ[ε]ν, l. 17 quam spatium vacuum praecedit, το]ῦ [ἐ]μιαντοῦ

Col. II ἀγο[μὲν]ου δὲ καὶ ἐ[τ]ησ[έ]λου εἰ[ς] πλ[ή]ρωσιν τ[ῆ]ς
περ[τα]ετίας· ο αβ[. .]. σ. ντα[. . .] ἐγραψεν
[ἀδι]κοῦμαι τ[οῖς] ἐπάνω'.

Καὶ [Πετρο]φάνιος Σεκ[οῦ]νδος ἐ[πὶ] τοῦ αὐτοῦ 'φο[ο]διτο-
5 πολ[ί]του' ἐν τοῖς τοῦ ια (ἔτους) Δο[μιτι]ανοῦ ὑποδειχθέν-
τος [ἐπιθ]εμα δεδότη[α]μι κατὰ [δημ]οσίων ἐδαφῶν
τω[. . . .] ἐπὶ ἔτη δύο καὶ τ[. . . .] ἐπὶ τὸ ἕδαφος
ὑπ[. . . . .]νον [ο]ῦ ὁ χρόνος. . . (ἐτῶν) ἐπ[λ]ηροῦτο

1) ibid. p. 213, quo loco Rostowzew egit de P. Lond. 322, vol. II p. 159, de qua vide etiam Wilcken, Grundzüge p. 293.

Sequuntur trium linearum reliquiae, deinde quinque linearum a margine revocatarum initia haec: 12 [.]περη[ν. . .] 13 ἐν το[ῖς] τ[ ] 14 τελεσθω[ ] 15 καὶ ἕκαστ[ ] 16 ἀντ[ο]ῦ [ ]

Col. III καὶ Μ[έτ]τι[ο]ς Ῥο[ῦ]φ[ο]ς ἐπὶ Μαρεώτου ἑ[ῖ]ν [τ]οῖς τοῦ ξ
[(ἔτους)].

ἀχ[θέν]τ[ο]ς τ[ὸ]ν [στ]ρατηγὸν γεργ[α]φέναι Σεπτιμίωι
Οὐεγ[έ]τω[ι] Φλωρόν τινα ἐπιτεθεικέναι τῶν
ἐπιπέδων ἐπ[ὶ] χρόνῳ ὄντι εἰς π[λ]ήρωσιν (δραχμὰς) φ
5 σὺν [π]ροσδιαγραφα[φ]ομένοις ἐφ' ἔτη δ καὶ μηδ[ὲ]ν
ἀντ[ι]γ[ε]ργ[α]φην. Μέττιος Ῥ[ο]ῦφος ὑπέγραψεν.
Ἐ[ῖ] μὲν χρόνος ἐστίν, ἀπολύω. Ὁ δὲ τὸ μεμ-
σθω[μένον] ἄλλω καὶ ἔτι ε. . . . .] μετ' ἐπι-
θέμ[ατος . . .] ἠέξασθαι βρο[. . . . .]σαι τεσ-
10 σα[ρ . . . . .]ντο ἐπιθ[εμα. . . . .] vacat

Col. II 5 8 9 ζ P Col. III 4 ζ P 6 l. ἀντ[ι]γ[ε]ργ[α]φέν(αι).

2 πενταετία: In quinquennium conducti fuisse videntur agri, cf. P. Iand 30, 13.

3 [ἀδι]κοῦμαι supplevi, cf. P. Hib. 34, 1; 133. τ[οῖς] ἐπάνω i. e. eis quae supra attuli; indicatur his verbis exposuisse in praecedentibus quae exciderunt petitozem, qua iniuria affectus esset.

4 T. Petronius Secundus praefectus Aegypti successit M. Mettio Rufo, de quo infra. Qui cum ab anno 89 fere usque ad medium annum 94 magistratu functus sit, Petronium vero praefectum fuisse anni 95 mensis Martii die 14. demonstretur titulo Aegyptiaco (cf. Cantarelli, *La serie dei prefetti di Egitto* I p. 80 in *Atti della R. Accademia dei Lincei*, ser. V, vol. 12 (1906) fasc. 2) concludi licet Petronium Secundum non multum post ultimam illam Mettii Rufi mentionem, exeunte anno 94 factum esse praefectum. Non diu provinciae praefuit, nam anno 96 eum praefectum urbi fuisse, postero iam anno mortuum esse constat, cf. Rohden-Dessau, *Prosop. I. R.* III p. 29 n. 226.

Ἐπὶ τοῦ ἀντοῦ Ἀφρο[ο]διτοπολ[ίτου]: subaudiendum puto γινόμενος aequae atque col. III 1 ἐπὶ <τοῦ> Μαρεώτου, cf. BGU 1123, 7; P. Teb. 210 (cf. quae annotaverunt editores ad P. Hib. 93, 3—5). Sic etiam P. Oxy. II 237 VIII 25, ubi legerunt editores κελελευκέναι Μέττιον Γουφον τὸ[ν] γενόμενον ἐπὶ . . . . . ἔπαρχον suppleendum esse puto τὸ[ν] γενόμενον ἐπὶ τῶν τόπων ἔπαρχον. Praefectum illis temporibus nomum Aphroditopolitam, de quo iam in eis quae exciderunt actum erat (l. 4 ἐπὶ τοῦ ἀντοῦ), visitasse ibique in conventu sententiam dixisse intellegitur. Duos autem nomos Aphroditopolitas narrat Ptolemaeus, alterum in Heptanomide, alterum in Thebaide situm. Hoc loco veri simillimum est nominari eum qui situs erat in Heptanomide, in dextra Nili ripa, e regione Arsinoitae, cf. Ptolem. IV 5, 28, Strab. XVII 35. Caput erat urbs Aphroditopolis, nunc Atfich (cf. Iougueti annot. ad P. Magd. 11, 3).

Memoratur etiam P. Hib. 38, 6, P. Teb. 24, 6, P. Nicole II, 12 (= Wilcken, *Arch.* III p. 371), BGU 244, 9; 408, 5, fortasse Amh. quoque 138, 2. Ad huc nomum referuntur nummi descripti apud Eckhel, *Doct. Numm.* IV p. 102, Feuarent, *Description historique des monnaies frappées sous l'empire Romain* II 3536, 3537, sed dubitat Kornemann (*Klio* VII p. 283 n. 1). In locum alterius Aphroditopolitae, quem Ptolemaeus IV 5, 31 (cf. etiam Strab. XVII 47, Plin. N. h. V 49) enumerat post Lycopolitam et Hypselitam Thebaidis, sub finem saeculi I p. Chr. successit Apollonopolites, qua de re egit Kornemann P. Giss. I 1 p. 14 allatis ceterorum qui hanc rem tractarunt virorum doctorum sententiis.

5 ἐν τοῖς τοῦ ἰα (ἔτους) sc. ὑπομνηματισμοῖς: Diiudicans praefectus ad Mettii Rufi respicit iudicium, quod affert ex eius commentariis anno 11 (91/2) conscriptis, aequae ac Mettius Rufus annotaverat sententiam Vegeti allatis anni 6 (86/7) commentariis; cf. col. III 1. ὑποδειχθέντος: Notionem edicendi, ut τὰ ὑποδειγμένα essent *edicta*, habebat verbum, cf. P. Teb. 28, 15 ἐμβλέψαντα εἰς τὰ ὑποδειγμένα; 27, 15 ἐπολούθως τοῖς ὑποδειγ[γμ]ένοις, P. Par. 63, 16 seq., Teb. 24, 46, 58, quae omnes sunt aetatis Lagidarum. Sed etiam Romanorum aetati hanc vocabuli vim non alienam fuisse testatur Landana.

6 ἐπίθεμα quid esset, supra demonstratum est, cf. exempla quae attulit Meyer ad P. Giss. I 48, 10. Etiam in privatis conductionibus hac ratione usos esse Aegyptios cognoscitur, cf. Waszyński, *Bodenpacht* p. 47 seq., Gentili, *Studi Italiani* XIII (1905) p. 277. δημόσια ἐδάφη, de quibus supra egimus, inveniuntur P. Lond. 354, 4, vol. II p. 164; Teb. 441; BGU 526, 15, al.; eodem sensu dicuntur ἄρουραι δημόσια BGU 661, 5; δημόσια ἱερεντικά ἐδάφη legimus P. Teb. 311, 15; cf. Wilcken, *Grundzüge* p. 289.

9 πληροῦν ut hoc loco saepius legitur in conductionis instrumentis, cf. P. Lond. 1168, 10 vol. III p. 136 πληρωθέντος δὲ τοῦ χρόνου, 1231, 10 seq. vol. III p. 109 τοῦ χρόνου τῆς μισθώσεως πεπληροκότος. Alteram verbi notionem quae est *solvere, exsolvere* Byzantinae imprimis papyri praebent, cf. Herwerden, *Lex. suppl.* s. v.

Col. III 1 M. Mettius Rufus, qui erat praefectus Aegypti ante T. Petronium Secundum, successit C. Septimio Vegeto; quo autem tempore parum constat, certe quidem inter anni 88 mensis Februarii diem 25 et anni 89 mensis Augusti diem 3, cf. Cantarelli, l. c. p. 80. P. Hamb. 29, in qua primum legitimus Metti Rufi nomen, alia de causa gravissimi momenti est (cf. quae notavit Meyer ad l. 5). Demonstratur enim hac papyro, quae excerpta commentariorum huius praefecti exhibet, posterioribus temporibus mutavisse eum nomen M. Mettium Rufum in M. Iunium Rufum; itaque ad eundem referendam esse tabulam ligneam Philadelphiae repertam (= Wilcken, *Chrestomathie* Nr. 496), quae ultimam praebet Rufi mentionem data Kalendis Iulii 94. Non multum post decessisse eum magistratu supra coniecimus. Mareotes nomus pertinebat a mari et lacu Mareotico in meridiem, cf. de eo Meyeri notam ad P. Hamb. I p. 178. Rarius legitur in papyris (BGU 13, 2; P. Hamb. 39 8 14) 26) 63)); de P. Lond. 231, 4 vol. II p. 285 vide Wilcken, *Chrestomathie*

p. 379. Ptolemaeus compluribus eum commemorat locis (IV 5 4, 12, 15), qua in descriptione vicos enumerantem erravisse eum putat Kenyon, P. Lond. II p. 285 n. 4.

2 ἀχθέιντος scil. τοῦ δεῖνος, de quo agebatur; contracta affert commentarii verba. C. Septimium Vegetum praefectum fuisse constat locis a Cantarello l. c. p. 79 allatis ab anno 86 usque ad anni 88 mensis Februarii diem 25. Nunc, cum innotuerit P. Hamb. 4, quae est data die 8 mensis Februarii anni 85, iam ab anni 84 fine administrasse eum Aegyptum putaverim, cf. quae Meyer notavit ad P. Hamb. 4, 9. Aliunde ignotus est Vegetus.

3 Formam perfecti τεθεικέναι in titulis Atticis ante annum fere 69 non exstantem in papyris a primis Lagidarum temporibus usitatam fuisse neque usquam legi formam τεθηκέναι observavit Crönert, *Memoria Gr. Herc.* p. 278 n. 3; cf. etiam Maysner, *Gramm.* p. 370.

4 ἐπίπεδα: cf. P. Flor. 148, 5.

5 προσδιαγραφόμενα erant pecuniae extraordinariae, quae in omnibus tributorum pensionibus posebantur, cf. Wilcken, *Ostraka* I p. 287. ἐφ' ἔτη legitur, cum rectius scriptum sit col. II 7 [ἐ]πὶ ἔτη, et sic saepius in papyris, quamquam, quod observavit Crönert l. c. p. 151 n. 3, praevalet psilosis. Fluxisse has formas ex dialecto Ionica docet Wilamowitz *G. G. A.* 1901 p. 41, cf. etiam Meyer, *Griech. Gramm.*² § 243, Kuehner, *Gramm.* I³ p. 81 δ, 109, 5. Plane eandem rem esse cognoscimus in scribenda praepositione κατά; saepissime καθ' ἔτος praebent papyri. Eodem modo atque in Iandana confunduntur rationes BGU 538 (legitur 9, 30 ἐφ' ἔτη 14 καθ' ἔτος 31, 33 καθ' ἔτος) 920 (13 καθ' ἔτος 18/9 καθ' ἔτος 29 καθ' ἔτος).

6 ἀντιγράφειν videtur dictum de subscriptione; eandem fere notionem habet quam ὑπογράφειν, cf. P. Oxy. I 44, 11, Teb. 297, 13.

54

VENDITIONIS INSTRUMENTUM

(P. 94)

ca. medium II p. Chr. saec.

4 × 10 cent.

Emit femina quaedam, filia civis Alexandrini, quae in nomo Arsi-noita habitat, uno instrumento et agros et servum¹⁾, quod cum adhuc exemplo careret, hoc fragmentum quamvis exiguum esset edere visum est. Servatum est initium instrumenti, in aversa charta nihil exstat.

1) De venditionis instrumentis eorumque formulis egit Bry in libro, cui inscripsit: *Essai sur la vente dans les papyrus Gréco-Égyptiens*; conferas etiam Mitteis, *Grundzüge* p. 166 seq.

"Ετους οργυόου[ν ἀποκατόρους Καίσαρος	Γερμανικοῦ Σέβαστοῦ ἐν	τῆς	με-
ρίδος τοῦ Ἰουλιανοῦ νομοῦ μηνός	Ὀμολογεί Α(. . .)	ὡς ἐτῶν	]
[ὀκ]τῶ οὐλλῆ ὀφροῦ[ι	μετὰ κυρίου τοῦ ἐαυτῆς	τῆ	]
[·ο]ς ἀστῆ ὡς ἐτῶ[ν	οὐλλῆ	μετὰ κυρίου τοῦ ἐαυτῆς	]
5 [πεπ]ρακέναι κ(αι) πα[ρακρωρημένα	αὐτῆ	κατὰ τήνδε τὴν ὁμολογίαν ἀπὸ τῆς ἐνεστῶσης ἡμέρας εἰς ἀεί	]
[τὸ ὑ]πίργρον α[ὕ]τῆ Α(. . .) δουλικὸν ἔργον	ὡς ἐτῶν	οὐλλῆ	]
[ἐπα]φῆς κ(αι) ἱερᾶς ψ[όσου, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχουσῶν αὐτῆ τῆ Α(. . .) περὶ κώμην	οὐλλῆ	τοῦτο τοιοῦτο ἀναπόρριφον πλάην	]
[καπ]οικικοῦ ἀρούρα[ς	, γείτονες	κλήρον	]
[···] ἐφρόδον εννο[···]. [			]
10 [···]τακον κλήρ[ο]ς . [			]
[···]. κλήρον ἰδίου[	καὶ ἀπέχριν τὴν μὲν Α(. . .) παρὰ τῆς		]
[···]ς τὸ παραχωρη[τικὸν κεφάλαιον πᾶν ἐκ πλήρους ἀργυρίου δεαχμάς		παραχωρήμα διὰ χει-	]
[ρό]ς ξξ οἴκτου κ(αι) β[εβαιώσεν τὴν μὲν Α(. . .) τῆ		τὰ πεπραμένα κεδῶς προδύκεται πᾶ-	]
[ση] βεβαιώσιν, ἃ κ(αι) π[αρέξεται ἀνέπαρα καὶ ἀνενηγόραστα καὶ ἀνεπιδύνειστα κ(αι) μηδὲνα κωλύοντα τρώ-			]
15 [π]ω μηδενεί . . [			]

3 Cives Alexandrini ἀστοί, filiae ἀσται nominantur in papyris, cf. Wilcken, *Grundzüge* p. 15.

5 πεπρακέναι καὶ παρακεχωρηκέναι: cf. Preisigke, *Girouesen* p. 499.

6 δουλικὸν ἔγγονον, de quo conferas velim Wilcken, *Ostraka* I p. 685 seq., supplevi e BGU 193, 12 al., potest etiam legi δουλικὸν σῶμα, cf. P. Oxy. I 94, 9. Formula τοῦτο τοιοῦτο ἀναπόριφον, i. e. tale quale non redhibendum non modo in servorum sed etiam in animalium venditionibus exstare solet, cf. Gradenwitz, *Einführung* p. 60. In servorum vero venditionibus additur πλὴν ἐπαφῆς καὶ ἰεραῶς νόσου i. e. (non redhibendum) nisi propter manus iniectionem et morbum comitalem. Sic enim interpretandam esse vocis ἐπαφή notionem mihi persuasit Kübler, *Zeitschrift der Savigny-Stiftung, Rom. Abt.* XXXII (1911) p. 366 seq.; quam sententiam accepit Meyer, P. Hamb. I p. 191 n. 3. Contra qui secuti sunt Wilamowitzii partes, scabiem, lepram esse putant, cf. Mitteis, *Grundzüge* p. 194.

9 seq. Statuuntur arurarum fines.

10 Fortasse [Πιτ]τάκου legendum.

15 Sequi solet formula μηδὲ ἐπελεύσεσθαι κτλ.

55

INDEX HOMINUM

(P. 144)

saec. p. Chr. II

6,3 × 4,1 cent.

Complurium hominum nomina scripta legimus in hac papyro. Ratio fuisse videtur, sed schedulae dextro margine amisso cognosci non iam potest, quales pecuniae pensiones notatae fuerint.

Ἀλέξανδρος Τριωνεῖου [
 Σεμπρώνιος Νεῖλ[ο]υ [
 Πτολεμαῖος Σαβείνου [
 Κάστωρ Σύρου κ(αὶ) Σῦ[ρος]
 5 Διογέ[ο]υς [
 Πεκῦσις Μερχήσιο[ς]
 Μέλας Ἀγριππῖνο[υ]

4 κ) P

1 Ἀλέξανδρος nomen aequè atque Ἀγριππῖνος etiam Byzantinis acceptum erat, contra Κάστωρ, Νεῖλος, Σῦρος, quae nomina saeculis a. Chr. n. usitatissima erant, vix leguntur post saec. IV. Σεμπρώνιος Romanorum modo temporibus invenitur. Τριωνεῖου: cf. Τρίων Dio Cass. 58, 25.

6 Πεκῦσις i. e. Aethiops, cf. Spiegelberg, *Griechische und aegyptische Eigennamen* p. 26* B, saepissime exstat nomen. Temporibus Byzantinis novam

nominis formam praebent papyri a genetivo derivatam *Πεκύσιος*. *Μεσοκῆσις* autem nomen, quantum quidem video, nusquam exstat in papyris quae adhuc innotuerunt.

7 *Μέλας* ultimum inveni P. Grenf. I 57, 6, a. 561 p. Chr.; exstat genetivus *Μελα[ᾶ]ρος* P. Lond. 1246, 15, vol. III p. 225.

56

RATIO ACCEPTI AURI CORONARII

(P. 48)

saec. p. Chr. II

15,3 × 19 cent.

Haec charta ad Theadelphiam et Polydeuciam Themistae regionis vicos pertinens (cf. P. Teb. II p. 379 et 397) eodem fere tempore ac praecedens inscripta esse videtur. Exarata duabus columnis quadraginta fere hominum nomina exhibet, quorum cuique, quas pependerit pecunias, adscriptum est. Plerisque nominibus lineola subducta est iudicans examinatum esse rationem. Rationem enim fuisse constat, sed parum, quale fuerit vectigal. Solvuntur fere ubique quaternae drachmae, octo lin. 2, duodecim lin. 37, cum obolorum varietas sit. Similia cum adsint instrumenta BGU 452, 458, 518¹⁾, in quibus nominatur vectigal, etiam in hac charta pensiones auri coronarii exactoribus solutas notari concludemus. Aurum coronarium²⁾ notum est nobis papyris et ostracis, quibus constat fuisse proprium catocorum vectigal, quod non per singulos annos, sed certis quibusdam occasionibus datis poscebatur. Romanorum temporibus, sub finem saec. II, annuus poscebatur *στέφανος* neglecto sensu, cf. quas supra attuli BGU 452, 458, 518, quibus nunc Iandana adiungenda est.

De nummis³⁾ difficillimum est iudicare. Nam quia comprehenduntur eodem nomine et drachmae obolorum 6 et denarius obolorum 7 vel $7\frac{1}{4}$, si *ἀργυρίου* vel *χαλκοῦ* omittitur, plerisque locis res dubia est.

Nomina sunt pleraque Graeca, pauca Aegyptia, quae eodem modo promiscua fuisse illis temporibus in omnibus Arsinoitae pagi regionibus apertum est.

1) Huc referendas putat Kenyon P. Lond. quoque 181 (b) vol. II p. 147; 156, ibid. p. 249; 1242 (descr.), vol. III, quae bis vel ter quaternas drachmas solutas esse demonstrant, cuius rei praeterea exempla afferri possunt BGU 392, P. Lond. 474 vol. II p. 108.

2) De hoc vectigali conferas velim Wilcken, *Ostraka* I p. 295, *Grundzüge* p. 283; Rostowzew, *Kolonat* p. 7.

3) Cf. Mommsen, *Arch.* I p. 282seq., quem secutus est Wilcken, *Grundzüge* p. LXVseq.

In adversa charta de aliis pensionibus notationum quinque, quae ternas fere centesimas inter se distant, fragmenta conspiciuntur, unde haec enotasse satis est¹⁾:

1. 1 *M*]εσορη̄ β̄ ζδ   1. 2 Θεαδελ(φείας) διοικ(ήσεως)]- ιβ Πολυ-
δενκ(είας) διοικ(ήσεως)]- η]-

Pensiones igitur fuisse videntur colonorum publicorum, cf. P. Iand. 57.

Pagina aversa

Col. I	[_____] . [_____]ων(ος) ~ιβ
	<i>Ἡρακλειδης</i> <i>Μυσταρίων(ος)</i> ζη
	<i>Ἡρ[α]κλειδ(ης)</i> <i>Ἡρωνο(ς)</i> <i>Ἀλεξ(ανδροεύς)</i> ζδ ~β
	<i>Ὀνω[φρ]ις</i> <i>Ὀρσενούφιο(ς)</i> ζδ
5	... [_____] <i>Πενεήντ(ος)</i> ~ιδ
	<i>Ἀντώνιο(ς)</i> <i>Ἀντωνί(ο)</i> ζδ
	<i>Χαιρήμ(ων)</i> <i>Χαιρήμων(ος)</i> ~ς
	<i>Σωτ[ᾶ]ς</i> <i>Ὀνησίμου</i> ζδ
	<i>Ἐβαίξης</i> <i>Ἄβρυς πυμ(...)</i> ~ιη
10	<i>Ὀνόφρις</i> <i>Ἀ<γ>χορίμφεω(ς)</i> ~ι
	<i>Ὠσίς</i> <i>Μου...ν[...]</i> ~ιβ
	<i>Ἐὐδα[ίμω]γ</i> <i>Ζωίλ[ου ...]</i> ζδ
	[.] . [. . . . .] <i>Ἡρα[κλειδ(ου)]</i> ζδ
	[_____] <i>Αν. αστ.</i> ζδ
15	[_____] . [. .] οσ[_____]
	[_____] . . [. .] ρα . [_____]
	[_____] . . . . . ζδ
	[_____] <i>Χαιρήμ(?)ωνο(ς)</i> ζδ
	[_____] <i>Ἰσίωνο(ς)</i> ζδ
20	[_____] (<i>γίνεται</i>) ζπ ~κ
	[_____] <i>Ῥου</i> ~ι.
	[_____] <i>Χρεενούφ[ιος ...]</i>
	[_____] . . . . . ~[. .]
	[_____] . . . . πο(ς) [. .]
25	vestigia
Col. II	[_____] ~]ια
	[_____] . ον ζδ
	<i>Παποντῶς ἀπ(άτωρ)</i> <i>Ταροφαῆσις</i> ~η
	<i>Σάτνρος</i> <i>Σαβέλ(ο)</i> ζδ
30	<i>Ἰσᾶς</i> <i>Ἰσᾶ</i> ~ιβ

1) Compendiorum explicatio Udalrici Wilckeni sagacitati debetur. De dioecesi cf. Wilcken, *Grundzüge* p. 154. 301.

<u>Δίος</u>	Ἡρᾶ τοῦ γεω(τέρου) ζδ	
<u>Διόδωρος</u>	Ποσιδωνί(ο)υ	~η
<u>Νεῖλος</u>	Ἡρακλείδ(ο)υ	ζδ
<u>Πτολεμαῖο(ς)</u>	Χαιρήμωνο(ς) τέκ(των) ζδ	
35 <u>.ταυ. . . ς</u>	Σαμβᾶ	ζδ
<u>κ</u>	(γίνεται)ςνς	
<u>Χάρης</u>	Εὐδαίμ(ωνος)	ζιβ
<u>Ἰάσων</u>	Τιθωείους	~ις
<u>Ἄν[τώνιο(ς)]</u>	ἀδελφός(ς)	~η
40 <u>X[</u>	πρεσβ(ύτερος) Μάρω(νος) λαχ(. . .)	~κβ
<u>N[</u>	Ἡρακλείδ(ο)υ	~κ
<u>Πά[πος</u>	Δείου	ζδ
<u>Ἔρος[</u>	Ἀννείους	~κη
[	Δ]ιονυσίο(υ) Μαξ(ίμου)	~ις
45 [	. .]ρεῦτ(ος)	ζδ
[	. .]μ(ων) Ἀπιᾶ	~ι
[	Ἡρ]ακλείδ(ο)υ	~ις
[	Πολυ]δένυ(ου)ς	~ιδ

vestigia

2 μυσταρι^ω P 3 ηρ[α]κλει^δ ηρων^ο αλε^ξ P 4 ορσενουφι^ο P 5 πενεη^τ P
 6 αντωνι^ο αντωνιο P 7 χαιρημ^ο χαιρημω^ν P 101. Ὀννώφρις αχοριμφε^ω P
 18 χαιρημ^ο P 19 ισιων^ο P 20 / P 28 α) P 29 σαβειν^ο P 31 νε^ω P
 32 ποσιδωνι^ο P 33 41 ηρακλει^δ P 34 πτολεμαιο^ο χαιρημω^ν τε^τ P 37 ευδαμ^ι P
 39 αδελφ^ο P 40 πρεσβ^ο μαρ^ω λαχ^ο P 44]ιονυσι^ο μα^ξ P 45]ρευ^τ P 46]^μ
 απια P 47 ηρα]κλει^δ P 48 πολυδεν^υ P

2 Ἡρακλείδης nomen frequentissimum Ptolemaicis temporibus et Romanis a saeculo IV rarius aut nunquam legitur in papyris aequae ac Μυσταριών et quae nominantur 7 Χαιρήμων 8 Σωτᾶς et Ονήσιμος 29 Σάτυρος 32 Διόδωρος Ποσιδάωνιος 38 Ἰάσων 43 Ἀνῆς 48 Πολυδένυης. Accepta autem sunt etiam Byzantinis 27 Σαβεῖνος 31 Δῖος (42 Δεῖος) 33 Νεῖλος 44 Διονύσιος.

3 Ἡρων in Byzantinis quoque papyris exstat. Idem valere quod Ψάις Aegyptiorum, quod semel esse verum Ἀγαθὸς δαίμων, docet Spiegelberg, l. c. p. 11*B 57*B, cf. Wilcken, Arch. IV p. 129 n. 1, qui non cohaerere hoc nomen cum voce ἥρωος putat.

4 Ὀνώφρις, saepius per — νν — scriptum, fuit cognomen Osiridis, quod notat Plutarchus De Iside et Osiride c. 42 verum esse in Εὐεργέτης, cf. Spiegelberg, l. c. p. 20*A. Usitatissimum erat nomen per omnia tempora, cum Ὀρσενουφίς, i. e. bonus custos (cf. Spiegelberg, l. c. p. 20*B) non iam exstissee videatur posterioribus Byzantinorum temporibus.

5 Πενεήντος genitivus est nominis Πενεῆνς, quod aliunde ignotum videtur. Comparari potest P. Lond. 483, 7, vol. II p. 325 Πανήντος.

9 πνμ(. . .): fortasse πνμ(ήν) id est ποιμήν supplendum est.

19 Ἰσίων de deae nomine derivatum, cf. Spiegelberg, l. c. p. 47 A; inveni P. Lond. 293, 6 vol. II p. 187; BGU 727, 18; 965, 1; vide etiam titulos notatos apud Pape, *Wörterbuch der griechischen Eigennamen*, s. v.

21 Ὠροος, dei nomen, usitatissimum fuit saeculis Ptolemaicis atque etiam Romanorum temporibus; ultimum legi sub finem saeculi V.

28 Παποντώς, nomen Aegyptium, non superest saeculo IV ineunti. Ἀρφαῆσις recentior forma nominis Ἀρσιῆσις est significans *Horus (filius) Isidis*, cf. Spiegelberg, l. c. p. 15 A 43 B. Τααρφαῆσις significat (*filia*) *Harphaesis*.

30 Ἰσᾶς nomen eandem exhibet rationem ac Πεκῦσις, cf. P. Iand. 55, 6; temporibus Byzantinis a genetivo derivatam legimus nominativi formam Ἰσατος, cf. P. Oxy. I 134, 30 Ἰσατος ἔγραψα).

32 Ἡρᾶς deminutum est ex Ἡρακλείδης. Praefertur genetivi forma Ἡρᾶ, interdum exstat Ἡρᾶτος.

35 Σαμβᾶς hypocoristicon ad Σαμβαθαῖος pertinet, quod est ortum ex Σαββαθαῖος i. e. שַׁבָּת, qui est *Sabbatis die natus*, cf. Wilcken, *Ostraka* I p. 523; exstat etiam in chartis Byzantinis.

36 Viginti homines pependisse notatur. Itaque cum sint servatae hominum 15 pensiones (lin. 21—35), ante initium columnae alterius quinque nomina excidisse concludes; inferior enim margo servatus est.

37 Χάρης nomen rarissimum est, inveni tantum P. Lond. 289, 4, 24 vol. II p. 184/5; 267, 326, ibid. p. 141 (Χάρητος [τοῦ] Χάρητος); P. Oxy. III 520; P. Oxy. III 501, 11 praebet Χαράτος; exstitit ergo nominativus Χαράς.

38 Τιθῶεις scriptum est pro Τιθοῆς, quod significat *qui caput magnum habet*, cf. Spiegelberg, l. c. p. 55 A, cui idem esse ac Σισίος praedicanti (p. 46* B) obstitit Wilcken, *Arch.* II p. 180. Maximam huic nomini cum Τιθοῆς, quocum coniungere vult Letronne, *Recueil des inscriptions* I p. 406, similitudinem esse iam Gerhard explicavit in *Philol.* LXIII p. 571. Saepius exstat forma Τιθόεις vel Τιθῶεις, quae supplenda mihi videtur P. Lond. 479, 1, vol. II p. 255 pro Τιθίεις. Byzantinis temporibus non invenitur.

40 λαχ(. . .): fortasse λαχ(ανοπώλης) supplendum est, cf. P. Iand. 58, 7.

45 Aut Τε]ρεῦτος (cf. P. Amh. 75, 33; P. Oxy. IX 1209, 15. 20) aut Πα]ρεῦτος (cf. P. Lond. 322, 17, vol. II p. 160) aut Μα]ρεῦτος (cf. P. Iand. 31, 5) supplendum est.

46 Ἀπίας rarissimum, legi tantum P. Lond. 258, 10, vol. II p. 29; P. Grenf. II 74, 4; feminini generis formam Ἀπία legimus CPR 223, 26; P. Teb. 336, 21. Saepius exstat Ἀπίων (Ἀπίαινα).

57

RATIO VECTIGALIS COLONIS PUBLICIS IMPOSITI

(P. 66^v)

saec. p. Chr. II

7,8 × 11 cent.

Fragmentum est rationis, quae similitudinem quandam habet cum praecedente. Aequae atque in illius pagina adversa (cf. l. 2) hic quoque pensiones a colonis publicis Polydeuciae vici solutae notantur, ac mirum in modum non frumenta sed oboli penduntur, cuius rei afferre possum exemplum P. Lond. 171, vol. II p. 102, qua Horion *πρόκτωρ σιτικῶν διοικήσεως κόμης Σοκνοπαίου Νήσου* testatur accepisse se ab Apyneche presbytero ἀπὸ τεμῆς χλωρῶν ἀρούρης } $\bar{\iota}\bar{\varsigma}$ $\bar{\lambda}\bar{\beta}$ drachmas triginta sex.

]ξ Πολυδ(ενκειας) διοι(κήσεως)]-α δ
 ].. μεσορή ιβ ~ξ ις ~δ
 ]αι φαμ(ενῶθ) γ ~κδ φαρμ(οῦθι) ι ~δ

]d Πολυδ(ενκειας) διοι(κήσεως)]-α δ
 5 ἀ]θψρ ι κας τῦβι ι ~ιδ

]..]-δ } Πολυδ(ενκειας) διοι(κήσεως) δ }
 ].. ~κα $\bar{\eta}$ ~κ $\bar{\kappa}\bar{\eta}$ ~ις

].. φεδ

διοι(κήσεως)
 ]...]-α δ Πολυδ(ενκειας) διοι(κήσεως)]-ξ.
 10] μεσ[ο]ρή ιζ }δ ~α κ...
 ] vestigia

1]- = ἄρουρα δ = ἥμισυ τέταρτον 2 ~ = ὀβολοί 4 d = τέταρτον
 5. 6 } = ἥμισυ 10 } = δραχμαί

58

RATIO TRIBUTORUM

(P. 66^v)

saec. p. Chr. II

7,9 × 11 cent.

Haec ratio in tergo praecedentis exarata est scripturae ratione simili papyro Iand. 56. Hominum sex, quorum nominibus ab eo, qui examinabat rationem, lineolae adductae, partim etiam subductae sunt, tributa enumerantur. Deinde alias 10 mensis Athyr et 4 mensis Choiak die factas esse solutiones legimus.

vestigia

	✓	Ἡρᾶς Ἀφροδ(ισίου) πυμ(. . .)	~ ις
	✓	Ἀπῦγγις Πεσσορα(πιος)	~ η
	✓	Ὀνήσιμ(ος) Πάπου	~ ι
5	✓	Ἡρων Πάπου	ς
	✓	Πτολεμ(αῖος) ~ νεώ(τερος)	ς
	✓	Μύσθης Δείου λαχ(. . .)	~ κη
	✓	(γίνεται) } < >	
		ἀθῦρ ἰ / Τεῶς Ἡρωνο(ς) κοφ(. . .)	ς
10	✓	Ἀρητᾶς νεώ(τερος) Τεσενούφω(ς)	ς
		χολακ δ Ἡρων Ὁρον σιτ(ομέτρης)	~ ις

1	αφρο ^δ πυμ ^ι P	2	πεσσορα ^π P	3	ονησιμ ^ι P	6	πτολεμ ^ι ~ νε ^ω P
7	λαχ ^ι P	8	/ P	9	ηρων ^ο κοφ ^ι P	10	νε ^ω τεσενουφω ^ω P
						11	σι ^ι P

2 Ἀφροδίσιος usitatissimum illis temporibus nomen est. πυμ(. . .): cf. P. Iand. 56, 9.

3 Ἀπῦγγις forma Arsinoitica est nominis Ἐφένυχος, Ἐφόνυχος, quod quia referebatur ad Graecam vocem ὄνυξ, amissa aspiratione scribebatur Ἐπώνυχος, cf. Crönert, *Stud. Palaeogr.* II p. 41. Derivatium autem est a Coptica voce **εϞΩΝΞ**, quae significat *vivit*, cf. Spiegelberg, l. c. p. 10*B. Alias huius nominis formas collegit Crönert: Ἀπῦγγις, Ἀπῦγγις, Ἀπέγγις, Ἀπώνεχ, Πνγγῆς; in papyris Oxyrhynchiticis etiam Ἀφῦγγις exstat. Πεσσοραῖπις nusquam legitur nomen sed Πετραῖπις, cf. P. Fay. 244.

7 λάχ(. . .): cf. P. Iand. 56, 40.

8 numerum omisit.

9 Teotis nomen Lagidarum temporibus acceptissimum erat, interdum etiam prioribus Romanorum invenitur. Ab initio saeculi III nusquam legitur. κοφ(. . .): fortasse κοφ(ινοποίος).

10 Ἀρητᾶς primum legimus. Coniungendum videtur esse cum feminini generis forma Ἀρητοῦς. Saepius invenitur Ἀρητίων (Ἀρητίαινα).

59

APOCHA PORTORII

(P. 97)

saec. p. Chr. II

4,2 × 4,8 cent.

Huiusmodi generis apochas nunc novimus permultas. Dabantur a portarum custodibus mercatoribus, qui aut exportabant merces e pago Arsinoita aut importabant.¹⁾

1) Cf. quae de iis in universum disseruerunt Grenfell, P. Grenf. II p. 78 seq., Wilcken, *Ostraka* I p. 354 seq., Kenyon, P. Lond. II p. 83 seq., Grenfell-Hunt, P. Fay. p. 195 seq., Preisigke, P. Strassb. I p. 50 seq., Wilcken, *Grundzüge* p. 190 seq.

Formulae sibi constant. Incipiunt instrumenta a verbis τετελε(ώνη-ται) διὰ πύλης; deinde sequitur nomen vici et vectigalis, quod solvit mercator. Plerumque exstat ρ' και ν' id est ἑκατοστή και πεντηκοστή — ut in Iandana — quae quomodo explicanda sint, dissentiunt adhuc doctorum opiniones¹⁾, rarius λι(μένος) Μέμφεως aut ἐρημοφυλακίας. Deinde legimus scriptum nomen mercatoris atque exportare vel importare eum tot et talibus iumentis tantas merces. In fine adscriptus est dies, quo data est apochea, addito portae sigillo, cuius loco nunc foramen triangulum est in hac chartula.

Τετελε(ώνηται) δι[(ᾶ) πύλης] τῆς δεῖνος]
 ρ[και ν[Νέμων [. . .]
 τίρονος ἐξ(άγων) ἔ[πι]
 ὄνοφ ἐνὶ ὀρόβ[ου]
 5 (ἀρτάβας) τρ[εῖ]ς (ἔτους) ἔ[κτου]
 παῦνι ἐννε[α]-
 καιδεκάτη ιθ'

5 ̄ P L P

2/3 Fortasse [Ἄρη-]|τίρονος supplendum est.

3 Exportari merces saepius quam importari, cum constet fertilissimum fuisse pagum Arsinoitam, non miramur. Importatur autem vinum, quo caruisse pagus videtur, exportantur omnia frumentorum et fructuum genera, cf. quae enumeraverunt editores P. Fay. p. 200.

4 Ervum saepius exportatum esse intellegimus, cf. P. Lond. 469 b, 4, vol. II p. 86; P. Fay. 69, 4; 71, 4; 76, 4/5; 165.

5 Ternas artabas onus asinorum singulorum fuisse cognovit Kenyon, cf. P. Lond. II p. 86, III p. 46. Quae cum ita sint, etiam P. Fay. 63, 3 ἐπι ὄνοις [β] supplendum esse puto, nam in proxima linea notantur 6 artabae. Nomen imperatoris ut saepius omissum est, cf. P. Fay. p. 200.

60

FORMULA

P. 20)

saec. p. Chr. III vel IV

3,5 × 5 cent.

Perexigua haec schedula formulam praebet, quae exstare solet in instrumentis de pecunia mutua datis. Exscripsit aliquis, ut praesto haberet, incipiens lineola quam exstare putaverim pro punctis, quibus nos uti solemus exscribentes.

1) cf. Wilcken, *Ostraka* I p. 357 et Grenfell-Hunt, P. Fay. p. 198 seq.

p. av.	δῶσω σοι ὁπόταν αἰρῆ ἄνυπερ- θέτως γι- 5 γνομένης σοι τῆς προ- ξέως παρά τε ἐμοῦ	p. adv.	καὶ ἐκ τῶν 10 ὑπαρχό- ντων [ντων] κύριον τὸ γραμ- 15 ματίον ἄπλοῦ(ν)
--------	---	---------	---

8 εμοῦ P 12 litterae negligentia scribae repetitae 14 l. γραμματεῖον

1 δῶσω non est in ipsis instrumentis, sed ἀποδώσω; praecedere solent, quibus accepisse se pecuniam testatur debitor, haec fere: ὁμολογῶ ἔχειν παρὰ σοῦ κτλ.

2/3 ὁπόταν αἰρῆ certam restitutionis diem constitutam non esse indicat, cf. Gradenwitz, *Einführung* p. 85 n. 4. Similia sunt ὁπότε ἐὰν αἰρῆ P. Amh. 92, 24; ὁπηνίκα ἐὰν αἰρῆ P. Strassb. 54, 11; Oxy. VII 1039, 9.

3 ἀνυπερθέτως i. e. non fore moram vel simile quid spondere solet debitor in hisce instrumentis, cf. P. Lond. 308, 17, vol. II p. 219; 363, 20, vol. II p. 221 etc.

5 Sequitur formula, qua actionem habere creditorem in se spondet is, qui accepit pecuniam, de qua accuratius egit Mitteis, *Reichsrecht und Volksrecht* p. 420 seq., *Grundzüge* p. 119 seq.; cf. etiam Waszyński, *Bodenpacht* p. 145 seq., Schwarz, *Hypothek und Hypallagma* p. 67 seq.

13 κύριον τὸ γραμματίον: cf. Gneist, *Die formellen Verträge des neueren römischen Obligationenrechts* p. 461. Idem legimus P. Oxy. VII 1041, 20; 1042, 29; VIII 1130, 25 semper addita clausula καὶ ἐπερωτηθεὶς ὁμολόγησα, de qua vide Mitteis, *Grundzüge* p. 76.

16 ἄπλοῦν: scil. γραφέν, quia duplicatum non poscitur.

61

RATIO TORCULARIA

P. 163)

saec. p. Chr. IV

8,6 × 9 cent.

Pagina adversa fragmenta praebet duarum columnarum, quarum alterius in fine cum legatur δ[ι]ετυχ[ει], veri simile est hypomnema vel enteuxin fuisse, nam horum potissimum generum haec vox propria est.¹⁾

1) cf. Ziemann, *De epistularum Graecarum formulis sollemnibus quaestiones selectae* p. 351.

Aversa in charta exstat λόγος ῥύσεως κτήματος cuiusdam, cuius nomen excidit. Notatum est, quantum musti expressum esset torculis suo cuique numero adscripto. Non parvam fuisse vineam, etiamsi mensurae modum non intellegimus, statui posse puto.

In dextra parte alterius columnae paucae litterae exstant, quas omittam.

	Λόγος ῥύσεως οἶνον [
	κτήματος παρὰ
	ᾱ ληνοῦ χξξ
	β̄ ληνοῦ ψξα
5	γ̄ ληνοῦ ζροα
	δ̄ ληνοῦ χ·[
	ε̄ ληνοῦ [
	ξ̄ λην[ο]ῦ [
	γ(ίνεται) ἐπὶ τὸ α[(ὐτὸ)
10	.ε[.]... εἰσ[
	].[

4 5 6 8 supra β γ δ ξ lineolam om. P

1 ῥύσις significat vini expressi copiam, cf. quae attulit Meyer ad P. Giss. 79 III 12 exempla, quibus addere possum P. Lond. 113, 11 (a), 3, vol. I p. 223; P. Klein. Form. 99, 2; 135, 7; 163, 5; 193, 3; 1069, 3; 1101, 2; 1203, 1; BGU 1039, 10.

2 κτήματα saepius nominantur vineae in papyris, quem dicendi morem explicat Rostowzew, *Kolonat* p. 15; cf. Wilcken, *Grundzüge* p. 284. Itaque etiam PER geo. 103 (Stud. pal. X) pro κ(ήσεως) legemus κ(ήματος).

3 Quae fuerit mensura non intellegitur; variabantur illis temporibus mensurae, cf. de his Wilcken, *Ostraka* I p. 763, *Grundzüge* p. LXXI.

9 γ(ίνεται) ἐπὶ τὸ αὐτὸ i. e. in summa saepius legitur. Propterea etiam BGU 1, 13 (= Wilcken, *Chrestomathie* 92 col. II 13) pro εἰ[ς] sic legendum esse conieci, quod nova examinatione a Plaumanno facta probatum est.

62

PIGNERATIO PUELLAE INGENUAЕ

(P. 36)

saec. p. Chr. VI

13 × 14 cent.

Propter nigritiam lectu difficillima est haec papyrus ut Argentoratensis illa, quam descripsit Preisigke, P. Strassb. I p. 137. Maxime detritus est margo dexter, sed pauca modo excidisse continuo fere lineae 3 et 4, 15 et 16 textu indicatur. Charta convoluta ac postea compressa fuisse videtur.

In qua quae fuerint constituta, quamquam complures quas nondum suppleverim lacunae restant, certe perspicitur. Homo quidam Aegyptius a divite quodam¹⁾ pecuniam mutuam accepit, pro cuius restitutione Tamina sororem pignori dat, ut in domo creditoris sit neque eam detrudere liceat fratri, priusquam omnem reddiderit pecuniam. Atque putaverim in eis quae exciderunt l. 10seq., fuisse statutum, ut Tamina laborem susciperet in domo creditoris pro capite et usuris, cuius rei plura habemus exempla.²⁾

. [. . . . .] παρ[ά]σχω. φ. τ. . . [. . .]
 ἢ ῥ'ἄλλο[θ]ε]ν εὐδο[ω]θῶ. Πρὸς δὲ [τὴν]
 ἀσφάλειαν τῆς [συν]πλ[η]ρώσεως καὶ
 5 ἀποδόσεως β. [. . . . .] νη. . . [. . . . .]
 παραδέδοκα τῇ σῆ ἐ[ν]δοξ[ό]τητι
 Τάμιναν τῆ[ν] ἐμὴν ἀδελφ[ή]ν
 ἐ[φ' ᾧ] αὐτὴν πᾶσαν δουλικήν [ἔ]χειν
 χρεῖαν ἐκ τ[οῦ] ἐνθεν[ε]σ[τάτου]
 10 αὐτῆς οἴκου καὶ . . . [. . . . .]
 αὐτῆς κουφισθῆναι . . . φ[. . . . .]
 τοῦ αὐτοῦ ἐν ᾧ νομισμ[α]τα κ. [. . . . .]
 τρέφεσθαι δὲ αὐτὴν κ[ο]σμίως καὶ
 ἀμφιάξεσθαι καὶ [ἰ]μάξεσθ[αι]
 15 καὶ μὴ δύνασθαι με ἀποσπ[ᾶ]ν
 αὐτὴν ἀπὸ τῆς σῆς ἐ[ν]δοξ[ό]τος πρὸ τῆς . . .]
 κοί ἀποδ[ό]σεως κα[ὶ] σ[υν]πληρ[ώ]σεως
 [. . .] δυν[. . .] δε. οἰ. . . αρχοι. [. . .]
 [. . .] . . . [. . .]

12 νομισμ P 141. [ἰ]μάξεσθαι

3 εὐδοωθῶ: cf. Herwerden, *Lex. Graec. suppl.* s. v. Pignus datur πρὸς ἀσφάλειαν P. Lips. I 10 I, 11/2: P. Lond. 1007, 3, vol. III p. 262; cf. quae annotavit Meyer ad P. Giss. I 97, 6.

6 παραδιδόναι significat *tradere alicui rem possidendam*, non adhibetur in cedendis agrorum possessionibus, cf. Schwarz, *Hypothek und Hypallagma* p. 71 n. 1.

1) Nominatur ἐνδοξότης ut Flavius Apion, cf. P. Iand. III p. 114.

2) Cf. quae attulit Partsch, *Griechisches Bürgschaftsrecht* I p. 41seq. — Contra hisce locis oppigneratos esse ingenuos negarunt Manigk, *Gläubigerbefriedigung durch Nutzung* p. 26 et Weiss, *Pfandrechtliche Untersuchungen* I p. 31. — Cf. etiam P. Cair. Cat. 67023.

8 πᾶσα δουλική χρεία i. e. omnia quae servae dari solent ad victum, cf. P. Amh. 148, 5 εἰς ἰδίαν μου καὶ ἀναγκαίαν χρείαν.

11 κομφίζειν *levare, absolvere* in huiusmodi instrumentis proprium sensum habet *testari aliquem pependisse quae debuerit*, cf. Maspero ad P. Cair. Graec. 67104, 17.

14 ἀμφιάζειν rarissimum est verbum a papyrorum usu fere alienum. Saepissime coniunguntur verba τρέφειν et ἱματίζειν, quae leguntur in omnibus pactis nuptialibus et didascalicis et eis, quae sunt de labore suscipiendo composita: itaque ἱμ]ιτάζεσθαι scriptum fuisse sumpsimus pro ἱμ]ατίζεσθαι.

15 μῆ. . . ἀποσπᾶν vel simile quid etiam in διδασκαλικοῖς quae vocantur instrumentis exstare solet, cf. BGU 1125, 9; P. Oxy. II 275, 22.

63

RATIO REDITUUM MAGNI POSSESSORIS

(P. 8)

saec. VII ineuntis

32,8 × 19,4 cent.

Sunt in collectione papyrorum Iandanarum complura Apionum instrumenta, sed hanc rationem eis attribueretamur eo quod alia sunt nomina possessionum Apionum¹⁾, alia quae exstant in hac papyro. Habebat ille possessor κτήματα et ἐξωτικούς τόπους, quorum rationem praebebat papyrus (cf. quae leguntur in adversa charta). Ac servatam esse nobis exterorum tantum locorum rationes docent nomina, quae sunt in pagina aversa, cum titulo comparata. Quorum unius altera tantum pars colonis tradita fuisse videtur (τόπος Λεπτινου Μεγάλου, cf. l. 1 et 5 τὸ ἄλλο τέταρτον μέρος).

Adversa pagina

+ Σύναρσις σὺν θ(ε)ῶ κτημά(των) Πεξούλιος καὶ Ψαατις (καὶ
Μελάνθιο[ν]
καὶ Θμουει επακε καὶ Ἀμώειτος καὶ Ἀγήρωνος μετὰ καὶ
τῶν ἐξωτικ(ῶν) τόπ(ων) χρυσί(ου) ε̅ [.] . ιδ̅ //

1 συναρσ, P, cf. P. Lips. 97 XIII 9 al. θω P κτημ^α P ς P 3 ἐξωτικ/ P
τοπ/ P

Haec κτήματα in Arsinoita fuisse videntur. Ἀγήρων et Ψαατις quidem plane ignota sunt nomina, cetera agnosci posse puto praeter Μελάνθιου κτήμα. Μελάνθιος est nomen Graecum, quod in papyris III et I a. Chr. n. saeculi invenitur, cf. P. Hib. 118, 70; Ostr. Par. 2, 5; et κλήρος quidam Μελάνθιου memoratur Oxy. IX 1188, 23 (a. 13 p. Chr.), cf. P. Hib. 111, 2 (ca. a. 250 a. Chr.). Ceterum possis de melanthio cogitare, quod nunc vocant ni-

1) Cf. quae collegit Gelzer, *Studien zur byzantinischen Verwaltung Aegyptens* p. 86 et P. Iand. 51.

1 σι/ μς^ε P, cf. P. Teb. 159 (descr.) ε+ P, cf. P. Oxy. I 127, 1 Χ P
 μεγαλ/ λεπτινύ P μερ/ P % P [γ]ι/ P 2 δια]πισμύ^α P ρ̂ ρ̂ P αναλωμύ^α
 πρ^ο/ P συμμύ^α P αμύ^ε P σιτομύ^ε P 3 πρ^ε/ P μηλ κυλλύ P καγκρ- P
 4 ↓ εμετρ/ P λοιγ- P 5 ρ̂ P, cf. Wilcken, Arch. IV p. 426 λ̂ = δὲ?
 7 σι/τομύ^ε P 8 φουλ/ P

Notandum est in omnibus colonorum solutionibus artabae quae nomen non habent aequatas esse ad καγκέλλου artabarum rationem. Per magna erat in Aegypto mensurarum varietas omnibus temporibus, praesertim Byzantinis (cf. Wilcken, *Ostraka* I n. 738 seq., *Grundzüge* p. LXVIII seq.; Hultsch, *Arch.* II n. 283 seq.). Variabantur metra singulis in vicis, quin etiam κήτορες suam quisque habebant mensuram. Qua re fit, ut legamus saepius in papyris constitutum, quo artabarum genere solvendum sit (cf. Waszyński, *Bodenpacht* p. 109 seq.) vel aequatum alterum ad alterius rationem artabarum genus.

In Iandana quia nomen non adscriptum est priori artabarum generi, concludemus notam atque usitatissimam fuisse artabam, qua coloni in metiando frumento utebantur, cum apud thesaurum domini poscerentur καγκέλλου artabae.

Quantae autem fuerint artabae, si fieri potest, ex aequationibus eruendum est. Aequantur l. 3 29 artabae sine nomine cum 34,75 artabis καγκέλλου, quibus additae sunt duae choenices, et l. 6 86,75 artabae prioris generis et sex choenices cum 104,25 alterius generis additis duabus choenicibus. Iam cum sciamus choenices sibi constare, numerum modo variari in artabis, si statuerimus habuisse priorem artabam x choenices, alteram y, scribere licebit nobis

$$\begin{aligned} 29x &= 34,75y + 2 \\ 86,75x + 6 &= 104,25y + 2. \end{aligned}$$

Quae si eruerimus, inueniemus $x = 40$, $y = 33,3237$. Scrupulum movet, quod y non praebet numerum plenum, praesertim cum alios numeros praebent summarum aequationes. Penduntur ab Onnophrio eiusque socio 34,75 καγκέλλου artabae 2 choenices + 3,5 art. 10 choen. + 1 art. + 0,5 art. + 4 choen. = 39,75 art. 16 choen., pro quibus cum scriba ponat 40 art. 8 choen., artabam 32 choenicum aestimasse videtur. Contra, cum pendat Apollos 104,25 artabae καγκέλλου 2 choenices + 11,5 art. + 1 art. + 0,5 art. + 8 choen. + 1,5 art. 8 choen. = 118,75 art. 18 choen., quod ille scripsit 119 art. 8 choen., καγκέλλου artabam 40 choenices habuisse dixeris. Quae cum ita sint, certus artabarum numerus ex hisce aequationibus erui non potest. Sed multa expertus verisimillimum esse inveni artabam sine nomine habuisse 36, καγκέλλου artabam 30 choenices, quae aptissima esse rationes docent.

Solvuntur enim l. 3

29 art. 36 choenicum	[= 1044 choen.]	= 34,75 καγκέλλου art. + 2 choen. = 1044,5 cho
διαπίσμα(τος) 10%	[= 104,4 „]	= 3,5 „ „ + 10 „ = 115,0 „
ἀναλώμα(τος)	[= 30,0 „]	= 1,0 „ „ = 30,0 „
συμμά(χων)	[= 15,0 „]	= 0,5 „ „ = 15,0 „
ἀμε(λείας)	[= 4,0 „]	= 4 „ = 4,0 „
	[= 1197,4 ch.]	= 39,75 καγκέλλου art. 16 choen. = 1208,5 cho
vel cum scriba [pro 7,5] 8 choenices esse quartam partem artabae statuere = 40 καγκέλλου art. + 8 choen.		

Erravisse videmus scribam in computandis centesimis 10,6 choenices addentem¹⁾; recte autem vel potius fere recte ponit octo centesimas = 84,5 [83,52].

Erravit idem in subtrahendis 15,5 artabis: non iam restant 24 artabae, ut notatum legimus l. 4, sed tantummodo 23,75 fere, nam 8 choenices quartam fere, non dimidiam artabae partem explent.

intur l. 5

5 art. 36 choen. + 6 choen.	[= 3129 choen.]	= 104,25	καγκέλλου art. + 2 choen.	= 3129,5 choen.
μα(τος) 11%	[= 344,19 „]	= 11,5	„ „	= 345,0 „
μα(τος)	[= 30,0 „]	= 1,0	„ „	= 30,0 „
ζ(χων)	[= 15,0 „]	= 0,5	„ „	= 15,0 „
είας)	[= 8,0 „]	=	8 „	= 8,0 „
ε(τρικοῦ)	[= 53,0 „]	= 1,5	„ „ 8 „	= 53,0 „
<hr/>				
	[= 3579,19 ch.]	= 118,75	καγκέλλου art. 18 choen.	= 3580,5 choen.

Paululum erravit scriba = 119 „ „ 8 „

scribens, nam 8 choenices quartam artabae partem explere solent, cf. supra.

Quoniam alterius et tertiae aequationis rationem perspeximus, etiam quae exciderunt in prima supplere possumus. Solvuntur l. 1

art. 36 choen. + 6 choen.	[= 1941 choen.]	= 64,75	καγκέλλου art.	= 1942,5 choen.
μα(τος) 11%	[= 213,51 „]	= 7,0	„ „ + 6 choen.	= 216,0 „
μα(τος)	[= 30,0 „]	= 1,0	„ „	= 30,0 „
ζ(χων)	[= 15,0 „]	= 0,5	„ „	= 15,0 „
είας)	[= 4,0 „]	=	4 „	= 4,0 „
(τρικοῦ)	[= 22,5 „]	= 0,75	„ „	= 22,5 „
<hr/>				
	[= 2226,01 ch.]	= 74	καγκέλλου art. 10 choen.	= 2230 choen.
	vel	= 74,25	„ „ 2 „	

Atque haec de rationibus, iam ad singula accedamus.

1 Πετιούρεως: cf. Πετενοῦρις P. Petr. 20 passim; 117 passim. τόπος Μεγάλου Αεπίνου, cum pro quarta parte solvantur 9,5 artabae 6 choenices, universum praebet ἐκφόριον 38 artabas 24 choenices; erat igitur minoris pretii quam μηχανή Πετιούρεως. Αεπίνης: in papyris legi κληρος Αεπίνου Καπέλλου P. Strassb. 78, 7, qui erat pars οὐσίας Προφητιανῆς in Hermupolita sitae. Notatu dignissimum est, quod excepta l. 2 scribitur { (= $\frac{1}{2}$) si additus est minor numerus, ζ si non additus est.

2 Sequuntur pensiones extraordinariae, quae magnam praebent difficultatem explicanti. Iam in prima haeremus, quae dicitur διάπισμα. Quod nomen lexicis alienum cum primum innotuisset, falso intellectum est (cf. Wilcken, Arch. I p. 310 vel quae protulerunt Grenfell et Hunt ad P. Oxy. I 133, 14 et Wilamowitz, G. G. A. 1898 p. 689) neque adhuc plane perspeximus notionem; scimus modo esse solutionem extraordinariam factam ab eo qui conduxerat agros (cf. etiam Rostowzew, Kolonat p. 179), saepiusque notatam, si pendebatur σίτος ζυπαρός (cf. quae annotaverunt editores ad P. Teb. 311, 29). Exactum igitur videtur esse τὸ διάπισμα, quia frumentum non erat cribris suceretum, quae ratio ad Iandanae quoque contextum quadrat. Prae-

1) [Nempe hic quoque non 10, sed 11 centesimas (= 114,84) computavit. K.]

terea autem alio sensu usurpatam fuisse vocem ostendunt P. Teb. 311, 26; 373, 15/6; Oxy. VIII 1103, 6; Lond. 856, 16, vol. III p. 92. ἀνάλωμα quid sit non habeo; aliud est apud Preisigke, *Girowesen* p. 237. Constant rationes, ubique penduntur singulae artabae. Constant etiam extraordinaria, quae penduntur συμμά(χων) vel συμμα(χικοῦ), quod tributum, quantum quidem video, nusquam alibi legitur. Videtur esse solutum a colonis pro domini ministris, nam σύμμαχος illis temporibus idem sonare videtur ac minister, cf. P. Oxy. I 154R (a. 618); vide etiam Bell ad P. Lond. IV 1416, 64. Differebant autem pro solutis frumenti rationibus quae sequuntur, ἀμε(...), cuius explicationem ἀμε(λείας) propono inspectis P. Teb. 61(a), 176; 66, 57; 67, 71; 68, 84, et σιτομε(τρικόν), quod Romanorum temporibus pensio erat pro metiendo frumento, cf. Preisigke, *Girowesen* p. 113 n. 3. Sitometrae tum erant ministri vel adiutores sitologorum, Byzantinorum temporibus non iam, sed erat certus sitometrarum, qui tributi exactionem curabant, ordo (cf. Gelzer, *Studien* p. 91) atque horum praemium erat τὸ σιτομετρικόν. — Omissa est pensio l. 4.

3 Μηχανή Κυλλή: μηχανή saepius fundum significat, cf. PSI 71, 14 et CIGr. XII 3, 349, 3 (Knackstedt, *De praediorum et mansionum appellationibus Graecis* Marp. 1912, p. 51). Nomen fortasse derivatum est a machina, qua fundus irrigabatur, praesertim cum singulare machinarum genus fuerint αἱ κυλλαί, cf. P. Lond. 776, 8seq.; vol. III p. 278; Oxy. I 197 (descr.).

4 (ἀν)εμετρέηθησαν legi, potest etiam suppleri (ἀπ)εμετρέηθησαν, sed neque hoc neque illud verbum eadem notione repperi in papyris.

64

RATIO EXPENSORUM

(P. 65)

saec. p. Chr. VII

10,2 × 9,5 cent.

Hanc proponam papyrum, quamquam vel potius quia non expedivi. Novies legitur excepto uno loco (l. 2) idem. Videtur autem fuisse ratio expensorum, cuius in sinistra parte nunc deperdita dies indicatos fuisse crediderim. In aversa pagina 11 versuum reliquiae exiles.

]περ( ) κ( ) βαλ( ) κ(εράτιον) α [βοηθ(ῶ) κ(εράτιον)]
 ].περ( ) κ( ) βαλ( ) κ(εράτιον) α βοηθ(ῶ) κ(εράτιον) q. [
 ].περ( ) κ( ) βαλ( ) κ(εράτιον) α βοηθ(ῶ) κ(εράτιον) [
 ].περ( ) κ( ) βαλ( ) κ(εράτιον) α βοηθ(ῶ) κ(εράτιον) [
 5].περ( ) κ( ) βαλ( ) κ(εράτιον) α βοηθ(ῶ) κ(εράτιον) [
 ].περ( ) κ( ) βαλ( ) κ(εράτιον) α βοηθ(ῶ) κ(εράτιον) [
 ]περ( ) κ( ) βαλ( ) κ(εράτιον) α βοηθ(ῶ) κ(εράτιον) [
 ].περ( ) κ( ) βαλ( ) κ(εράτιον) α βοηθ(ῶ) κ(εράτιον) [
 ].[περ( ) κ( ) βαλ( )] κ(εράτιον) α βοηθ(ῶ) κ(εράτιον) [

Quae supplenda sint, non intellego. Possis fortasse legere *περ(ιχύτη)*
κ(αί) βαλ(ανει). *βοηθοί* erant adiutores vel ministri, cf. Meyer P. Giss. I
 p. 104^{II}.

65

INDEX HOMINUM

(P. 30)

saec. p. Chr. VII

12,4 × 15,8 cent.

Index est scriptus ab homine inerudito, nam et orthographia et
 scriptura magnis litteris uncialibus exarata pessima est.

χμγ

- + *Μηνᾶ Ἀραβίντα*
Παπνοῦθι Τανουβίτες
Φιβ Παυλακί<ο>ν
 5 *Φιλόθεως*
Ἰωάννου Κουσταντίνου
Φιλύμων Κωχλαίτου
Α(ούμιος) Βεριτωξάθεως
ἸΑπα Κίρις
 10 *Κάλωθως Ἰωάννου*
Μαιουρᾶνος
Φιλώξενως ἀπὸ τριβούνων
Φιβάμων Ἀνάσιτα
Μενι . . . . Ἰρίγης
 15 *Μ. φγ[*

- 2 l. *Μηνᾶς*   3 l. *Παπνοῦθις Τανουβίτον*   5 l. *Φιλόθεως*   6 l. *Ἰωάννης*
Κουσταντίνου   7 l. *Φιλήμων*   8 l/P l. *Περιοξόθεως?*   9 l. *Κῆρος*, cf. P. Flor.
 71, 653; 87, 8   10 l. *Κόλλ<λ>ονθος*   11 l. *Μαιουρᾶνος*   12 l. *Φιλώξενος* l. ἀπὸ
 13 l. *Φοιβάμων*   14 l. *Εἰρήνης?*

1 *χμγ*: cf. Gardthausen, *Griechische Palaeographie*² II p. 309.

2 *Αραβιντα* nomen cohaerere videtur cum nomine *Ἀριοβίντης*, quod
 est rarissimum; semel exstat P. Strassb. I 1, 1. Cf. Thumb, *Κοινή* p. 44.

3 *Τανουβίτης* nomen coniungendum puto cum nomine *Θάνουβις* P.
 Zois I 10 II 20 et cum feminina forma *Τανουβίανα*. Praebet nomen articulum
Aegyptium et nomen dei *Anubis*.

8 *ἸΑπα*: cf. Meyer ad P. Giss. I 57, 1.

10 *Μαιουρᾶνος* idem est ac *Μαιουριανός* vel *Μαιουρῖνος*, *Μαιουρῖνος*; sic
 enim variatur nomen imperatoris Maioriani, qui regnum obtinuit 457—461.

Μαιωριανός legitur in titulo CIGr IV 9734, *Μαιωρίνος* ibid. 9863, *Μαιωρίνος* traditum est in Ioannis Antiocheni fragmentis 201, 202, 203 Müller.

12 ἀπὸ τριβούνων: cf. P. Iand. 43, 3.

13 Ἀυσίτης i. e. Ὀασίτης, cf. Ἀύσις pro Ὀασίς P. Grenf. II 50(b) 3; de Oasitis vide Pape, *Griech. Eigennamen* s. v. Ὀασίς. Cf. Thumb I. c.

66

APOCHA ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ

(P. 31)

saec. p. Chr. VII vel VIII

7 × 10,5 cent.

Καταβολῆς Θεοδώρου

κηπουροῦ κήπου

βασιλικῆς ὑπὲρ

ιδ ἰνδ(κατίωνος) [ο]ύτως

5 παχὼν κ νο(μίσματα) β παρ(ὰ) κ(εράτιον) }

παῦνι δ νό(μισμα) α παρ(ὰ) <κ(εράτιον)> }

κ(αὶ) ὑπὲρ ῥόδων κερ(άτια) β

. [. .] . [. .] υ[

1 Θεόδωρο^v P 31. βασιλικῶ 4 ἰν^δ P 5 6 ^ο P 7 κ^ς P 8 margo inferior non exstat

1 καταβολή: Illis temporibus annum tributum tribus pensionibus solvebatur. Quaternis mensibus exactis nova fiebat καταβολή, quae ipsa quoque compluribus rationibus solvi poterat (cf. Bell, P. Lond. IV p. 86 seq., Maspero in praefatione P. Cair. Cat. 67138). Non notatum est hac in papyro, quae fuerit καταβολή, sed concludi posse puto, cum Pachon et Payni, nonus et decimus anni mensis, nominati sint, de tertiae καταβολῆς solutionibus agi.

4 ούτως: cf. P. Lips. I 62 I 8; voluntate erasum videtur.

5 παρὰ: cf. P. Iand. 37, 12.

7 ὑπὲρ ῥόδων: fortasse χειρωνάξιον quod dicitur erat hoc vectigal.

67

RATIUNCULA

(P. 63)

saec. p. Chr. VII vel VIII

7,7 × 6,2 cent.

Est ratio data a mercatore quodam ad hominem, qui res et ad luxuriam et ad victum pertinentes ab eo acceperat.

+ σὺν θ(εῶ) ὑπομνηστικό(ν)

ἐλαίου καλοῦ	νό(μισμα) α
θυμιάμ(α)τ(ος), σκορπίτ(ου) μαύρου,	
πυκτικῆς), σκαμω(νίας)	α
5 ἰχίνου παστοῦ	νο(μίσματος) γ

1 ὑπομνηστικό^ο/ P   5 ἰχίνο^υ P, 1. ἐχίνου

1 ὑπομνηστικόν semel modo legi: P. Gen. 79, 1 ὑ. Ῥωμανοῦ . . . πρὸς τὸν . . . Γητάδιον ἀπερχόμενον.

3 Scorpites niger quid fuerit, pro certo diiudicari nequit. Plin. N. h. 37, 187 de lapidibus tractans scorpitum nominat ita dictam propter colorem vel formam, postquam 37, 139 narravit achatae inesse vim salubrem contra scorpionum ictus. Fortasse haec coniungenda sunt. Cogitari potest fuisse ornamentum ex nigro achata factum, quod amuleti loco secum portabat qui emerat, ut tutus esset a scorpionibus.

4 πυκτική scil. ἔμπλαστρος: cf. Gal. XIII 510, 17 K. ἐν δὲ τῇ τοῦ Μενότου μηλίῃ τῇ πρώτῃ τῇ πυκτικῇ καλουμένῃ, διότι μάλιστα οἱ πύκται χρῶνται τῷ φαρμάκῳ, κτλ. σκαμωνία: cf. Diosc. IV 170 (II p. 318 Wellmann).

5 ἐχῖνος παστός ad victum pertinebat, ταρίγια persaepe nominantur in papyris, cf. Wilcken, *Ostraka* I p. 139 n. 3. Echinus Romanis gratos fuisse cibos traditum est (cf. Hor. sat. II 4, 33) atque etiam in salsamento conditos fuisse notat Palladius De re rust. XIII 6.

APPENDIX LATINA

68

RESCRIPTUM

(P. 103)

saec. p. Chr. II

33 × 28,6 cent.

Hanc chartam misere dilaceratam esse eo magis dolendum est, quia magni momenti sunt ea quae legimus exstantia.

Duabus columnis, quarum alterius initium servatum est, praebet rescriptum imperatoris, quo respondetur, quibus condicionibus homini cuidam liceat in corpore chistarum manere. Conceditur petenti, ut ille pro quo rogat maneat, si ei locum fertilem invenire possit, ex quo quattuor sestertia annua consequatur (col. II 26seq.). Qua re quod adhuc ignotum erat accipimus, corpore coniunctos fuisse et censum habuisse chistas. Qui erant magistratus minores, quibus, cum fuerint peritissimi muneris officiorum, debetur, quod nullis fere cum administrationis incommodis fiebat crebra illa magistratuum liturgicorum successio.¹⁾ Allecti igitur erant in corporibus, quae praebuisse privilegia et immunitatem perspicuum est.²⁾ Neque mirum ab eis pro hisce privilegiis posci cautiones, ut legimus col. I 27seq.; habere oportebat chistam censum non minorem triginta milia sestertium vel quod idem videtur esse quattuor annua sestertia (= 13 $\frac{1}{3}$ centesimas census). Haec nova sunt nec levia non solum ad chistarum condicionem illustrandam, sed etiam ceterorum huius generis magistratuum, nam horum quoque rationem non aliam fuisse veri simillimum videtur et comprobatur testimonio papyri Gissensis 11.

Huius vero papyri chistae accidisse videtur, ut non iam censum haberet, quam ob rem corpore cedere debebat, quod ut evitaretur, certa quadam ratione experti esse videntur. Altera enim res, quae minus aperta est quam ut plane perspiciamus, diiudicatur col. I 19seq. Videtur chista noster alii rem suam tradere voluisse, commemorantur enim qui,

1) Vix putaverim chistas fuisse liturgos, quamquam huic sententiae favere videntur quae legimus de censu et annuis redditibus.

2) Cf. D 50, 6, 6, ubi memorantur etiam *navicularii*, de quibus vide P. Giss. 11, 11.

ne singulas administrationis partes custodire debeant, formam rei mutare malint alii tradentes, a quo pecuniam annuam accipiant. Quod tamen refutatur allatis praefectorum constitutionibus, quae erant firmatae rescripto divi Hadriani, qua re id quoque demonstratur saepius hac ratione usos esse Aegyptios, quam in magistratibus quidem qui censum habere debebant non passi sunt iuris consulti Romani.¹⁾

Col. I

[	36 fere litterae	]
[	36 „ „	]
[	33 „ „	]ch[i-]
[rist..	30 „ „	]sunt[. .]
⁵ [	33 „ „	]ta[. .]
[.....]. [	19 „ „	]n. ut. n[.]
[.....]. [...]. uterq[ue] ..	15 „ „	]ut ali[o]s
[c]hristae corpus unct[um] ..]vum salutis		
[h]ac. n. [.]s intus [a]lium ae[.] ..]s erit. [.]a[. .].		
¹⁰ [i]s cor[pu]s detur pretium [.....]da]ri putabis		
...u. s et addis censum	10—12 litterae	]ut quod
sat[is] eri[t], annuum[um]	15 fere „	]um[. .]
.a...em semper. [	16 „ „	]hoc
[.] [.....] ^{ius} tam eum	17 „ „	]s
¹⁵ c[or]pus q[uo]d est in .l. [.] [.] [.....] est [.....]		
aliquot[us] i]nc[e]rta . . pret[er] ..] qu[od] [.....]		
... [.] [.] p[ro]utaveru[n]t et consti[ti]t[us] . . q. s . . et. s.		
... [.....] [.] [.] s . . ei quam [.....] . . s [.....]		
[.....] form]am rei mutari pecun[ia]m a[m]nua]m		
²⁰ s. is! [.] . i quam singulas partes adminis[tratio]nis		
custodire pra[e]f[er]re[re]bant] quidam [.]		
[t]am[t]am pecuniam annuam iis p[er]mitte[re]		
[ut] in se res transferretur. H[u]ius modi con[ce]s-		
tae		
[si]ones semper refutar[um] sunt. Divus quoque		
²⁵ [Had]ri[anu]s rem admittendam non putavit con-		
firma]tis praefectorum cons[ti]tutionibus,		
quibus etiam hoc adiectum erat [op]orter[e] ch[i-]		
ristam censum habere non min[or]r[em] quam tr[i]g[in-]		
[t]a milia [H]S et tantum ab[.....] [.] ali quidem		
³⁰ [.....] qui et[i]am ad fili[o]s e[os]que exte[ros]		

1) Cf. quam nunc habemus institutionem, quae Romanis non erat accepta, quam vocamus *Leibrente*.

Col. II

	<i>Istum[</i>	32 fere litterae	]
	<i>[...]rem[</i>	28 " "	]
	<i>de[e]ram pr[</i>	29 " "	]
	<i>et deleri ch[irist. .</i>	22 " "	]
5	<i>pr[is]dem actus[</i>	27 " "	]
	<i>tua et constitu[</i>	24 " "	]
	<i>temporis et.[</i>	26 " "	]
	<i>er[. . .] . . . ex[</i>	28 " "	]
	<i>patr[e]m tu[um</i>	29 " "	]
10	<i>praef[ect. . .</i>	29 " "	]
	<i>no[. . .] . . . [</i>	31 " "	]
	<i>se sua[m]ve [</i>	29 " "	]
	<i>du[o]b[is] se[stertiis</i>	22 " "	]
	<i>ta.[</i>	34 " "	]
15	<i>que[</i>	34 " "	]
	<i>. . [</i>	35 " "	]
	<i>t. . [</i>	34 " "	]
	<i>. . [</i>	35 " "	]
	<i>re. . r[</i>	32 " "	]
20	<i>possit na[</i>	29 " "	]
	<i>[. . .] . [</i>	30 " "	im- vel perpe-]
	<i>trandam[</i>	25 " "	inte-]
	<i>grationi qua[m] ferax de quo scribis lo[c]u[s] sit</i>		
	<i>ş[.]tame[n] i[n] du[bii]s est tamqu[a]m ea resolu[tione]</i>		
25	<i>[tione] chirstarum et tu[is] t[. . .] şenten[tis.]</i>		
	<i>Potes ergo invenire ei locum ex qu[o] qua[ttuor]</i>		
	<i>sestertia annua consequat[ur], ut qu[o]d pe[titum]</i>		
	<i>est, in hoc corpore maneat deince[ps]. [Va]le.</i>		
	<i>Dat[um] Id. Febr. . . . . re</i>		
30	<i>a[. . .] t[. . . . .] . . . . .</i>		

Col. I 14 *i[us] postea superscriptum* 21 *pra[e]f[er]e[bant]* Oertel 24 *refutatae ex refutarte* corr. vid. 27 *[op]orter[e]* Wilcken 28 *min[or]em* Wilcken 29 *mil[ia]* Wilcken *exte[ros]* Oertel Col. II 27 *pe[titum]* Oertel

Col. I 8 Chiristas saepius in papyris invenimus commemoratos. Temporibus Lagidarum adiutores erant exactorum, quibus et pecuniae (cf. P. Teb. 121, 84; 188) et frumenta (cf. P. Hib. 74, 1; Teb. 115, 22; 119, 5) pendebantur; sed etiam trapezitae minister huius nominis memoratur P. Lond. 27, 2; 31, 7, vol. I p. 14, 16, de quo conferas velim Wilcken, *Ostraka* I p. 637. Romanorum autem temporibus eodem modo in exigendis tributis aderant exactoribus pecuniariorum et nomarchis, cf. P. Teb. 348, 1; 349, 2; 473; Lond.

181 (a), 10, vol. II p. 147; 1157, 25, vol. III p. 63; Giss. 75, 4; 94, 3; BGU 14, 6; 345, 5; 429, 11; 991, 2; Oxy. IV 734, 3; VI 995; Gen. 17, 7; 77, 2; Grenf. I 51, 15; Fay. 63, 7. Praeterea autem aliorum quoque magistratum ministris hic titulus erat, cf. P. Oxy. I 174; II 345; 346: *ἐπιτηρητής καὶ γ. καταλοχισμῶν Ὀξορνυγγέιτον*, de quo vide Preisigke, *Griewesen* p. 511; P. Oxy. I 58, 7 γ. οὔσιων ταμιακῶν. Quin etiam privatorum hominum ministros sic appellatos esse ostendunt P. Strassb. I 6; 7; 8. Quo factum est, ut Suidas per *ἀντουργόν, ὄπηρέτην* vocem explicaret, atque hunc ad usum respicientes — contra Crönert, *Stud. Pal.* IV p. 84 — vocem Byzantinam *οἰνοχειριστής* interpretabimur. Erat hic privatorum hominum minister, qui vinorum habebat cudam, cf. P. Oxy. I 141, 1; 150, 1; VIII 1131, 2, ubi recte exstare genitivum inuicantem, cuius sit minister ille *οἰνοχειριστής*, neque supplendum esse *〈παρά〉* pptaverim. — Ceterum non ad omnes chirstas huius papyri verba quadrare aparet, de exactorum adiutoribus hic agi putaverim.

26 Constitutio dicitur edictum praefecti, quia locum tenet imperatoris; horum enim edictorum propria haec vox est, cf. Gai I 5; D 1, 4, 1, 1.

Col. II 10: Apposita est aequae ac l. 12, 19, 23 *διπλῆ*; notavit qui acceperat rescriptum locos qui erant maioris momenti.

23 ferax locus: constat etiam a liturgis postulatam esse agrorum possessionem, cf. Wilcken, *Grundzüge* p. 342.

27 Non nimium videtur quod poscitur; nam illis temporibus sestertius idem valebat quod drachma Aegyptia.

Annecti liceat eiusdem fere aetatis frustulum perexiguum et epistulae Byzantinae inscriptionem.

68 a

FRUSTULUM

(P. 116)

saec. p. Chr. II

6,3 × 4 cent.

[...] *quin*
in portum
superior

68 b

INSCRIPTIO EPISTULAE

(P. 161)

saec. p. Chr. V vel VI

19,3 × 10,4 cent.

Quamquam argumento huc non pertinet, tamen adiungendam praecedentibus putavi papyrum, quia et ipsa Latinis est litteris exarata. Inscriptio est epistulae, quam cornicularius quidam ad sodalem dedit.

✠ *Fu*(*avius*) *Symeonius corniculariu*(*s*) *sodali* ✠

*F*Ϛ *P*

Cornicularii, de quibus conferatur Fiebiger PWRE s. v., memorantur P. Oxy. VII 1022, 27 (a. 103 p. C.); BGU 610, 5 (a. 140); 435, 8/9 (saec. II/III); 106^v1 (a. 199), prima ergo Byzantini cornicularii mentio exstat in Iandana. [Accedit nunc P. Oxy. X 1253, 12 saec. IV. K.]

VITA

Natus sum Georgius Spiess in villa quae dicitur Christianshütte prope Schupbach vicum Nassoviensem, d. XVIII m. Mai a. LXXXIX praecedentis saeculi patre Guilelmo, quem postero iam anno ereptum mihi esse perdoleo, matre Alvina e gente Mueller; fidei addictus sum evangelicae; civis Borussiae sum.

Primis litterarum elementis Marpurgi imbutus ibidem gymnasium Philippinum per novem annos frequentavi. Maturitatis testimonium adeptus vere anni huius s. VII almam matrem Philippinam adii, ut studiis me darem philologis et historicis. Ter senis mensibus post Berlinum migravi, unde post sex menses Marpurgum redii, ubi usque ad hunc diem versatus sum. Examen rigorosum superavi d. XVIII m. Decembris a. XII, examen pro facultate docendi m. Iunii anni XIII d. XVIII.

Docuerunt me viri doctissimi Birt, Brackmann, Busch, Diemar †, Chr. Jensen, P. Jensen, Kalbfleisch, Klebs, Maass, Natorp, v. d. Ropp, Herm. Schwarz, de Sybel, Thiele, Varrentrapp †, Wrede Marpurgenses; Hintze, Lenz, Norden, Ericus Schmidt †, Schmoller, de Wilamowitz-Moellendorff Berolinenses. Exercitationibus adfui palaeographicis, historicis, philologis; sodalis ut essem seminarii philologi per tria semestria, benignissime permiserunt Birt, Kalbfleisch, Maass directores.

Quibus praeceptoribus omnibus maximas ago gratias, praecipue vero Carolo Kalbfleisch, qui me ad hanc materiam tractandam invitavit neque unquam in hoc opusculo perficiendo opera et consilio adjuvare me desiit.

Qui haec conscripsit iuvenis optimae spei Georgius Spiess, paucis diebus postquam opusculum suum typis describendum ad bibliopolam misit, infelicissimo casu abreptus summo cum dolore matris magistrorum amicorum discipulorum mortem obiit. Libellus ut ederetur insigni pietate curaverunt societatis Fridericianae Marpurgensis sodales.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA

481.75P1991

C002

PAPYRI IANDANAE CVM DICIPVLIS LIPSIAE

PT. 4

3 0112 023621714